

המוזיקה הערבית-ה"מקאמים", והשלכותיהם על הלחן המערבי

כלי אדיר למלחינות, להעשרת ארגז הכלים

במשך מאות שנים צעדו העולם הערבי והעולם המערבי במסלולים שונים ונפרדים זה מזה, כשההשקה אל הפולקלורים השונים היתה מזערית, ולעיתים רחוקה מאד.

העולם של ימנו זימן את כולם אל שלחן אחד. תרבויות שונות מתערבות זה בזה, ונוצרות הכלאות שלא היה להם שום דרך להיווצר אך לפני מספר שנים מועט.

גם בעולם המוזיקה ניתן להבחין בערבוב תרבותי ברמת העיבוד, השירה, הלחן ועוד. תופעה זו מייצרת ארגז כלים עשיר שלא היו בידי היוצר בעבר.

ואכן, המוזיקה קיבלה גוונים חדשים, יפים ומעניינים, אלא ש... לא תמיד יודעים לקרא להם בשם. נתחיל במוכר..

במוזיקה הערבית ידועים 2 סולמות עליהם מתבססת רוב המוזיקה- סולם מז'ור וסולם מנור

הסולם המז'ורי הוא סולם גדול, חובק עולם. יציב. מקרין שלוה וביטחון. מלכותי. אם כי רדוד מעט ברגשותיו.

הסולם המנורי קטן יותר. רגיש, שבירי, עדין, ועמוק בהרבה

כשנכנסים אל היכלי המוזיקה היהודית האוטנטית, ניתן גם להבחין בסולם המכונה "אהבה רבה"

זהו סולם מלא תחינה ורגש, מלא בהשתוקקות, עם גוון מקונן משהו..

וזוהו.

כך נוהגים לקטלג את כל השירים במוזיקה המערבית

העושר העצום של המוזיקה המערבית מתבטא בעומק ההרמוני שלה. הצבעוניות שההרמוניה נותנת לוקחת את המלודיה לעולמות שונים לגמרי, וזה היופי האינסופי, הקסם של מוזיקת המערב.

אולם.... ישנם סולמות נוספים שמסתובבים לנו בין האוזניים, האוזן שלנו מכירה אותם, יש להם את הגוון שלהם, את המסר שהם מעבירים,

אבל... לא יודעים לקרא להם בשם.

לכן- גם כאשר רוצים לשכפל את התחושה שהם מייצרים אין את הכלים לעשות את זה.

ועכשיו- אל המוזיקה הערבית

ניתן להצביע על הבדל מהותי בין המוזיקה הערבית למערבית:

המוזיקה הערבית משתמשת בהרבה מאד סולמות, חלקם בנויים על טונים וחצאי טונים, כמו במוזיקה המערבית וחלקם על רבעי ואף שמניות טון, על כן אין מקום להרמוניה, וגם אם יש- ברמה מינימלית.

במוזיקה הערבית הדגש הוא על המלודיה. גם כלי הנגינה התומכים ומעשירים את השיר מנגנים "יוניסון" בלבד.

זו סיבה ששימת הלב למלודיה היא ממש ברמה מקרוסקופית.

יוצרי מוזיקה ערבית היו מודעים לכח העצום של המלודיה. הם הכירו אותה עד לדקויות, ידעו לזהות את מרכזי הכח שלה, את נקודות התורפה, ידעו להדגיש דרגות מסוימות במקאם (=סולם) המעבירים תחושה אנרגטית של מקאם שונה, והכל רק דרך המלודיה, בלי הרמוניה בכלל!

בדרכים אלו הם השתמשו על מנת להעביר את המסרים אותם רצו להעביר.